

Bevezetés

Az üzleti életben alig van olyan terület, ahol a döntéseknek ne lenne pénzügyi vonatkozásuk. A piacok kiválasztása, a szállítókkal-vevőkkel kötött szerződések, a döntések a termékekről vagy a vezetők munkaszerződéséről, mind rendelkezik valamilyen pénzügyi hatással. A pénzügyi kérdések átszövik az üzleti működés egészét.

A vállalati pénzügy jellemzően azokkal a területekkel foglalkozik, amelyek valamilyen hatást gyakorolnak a pénz és vagyon állományára. A vállalati pénzügyi döntések nyújtanak segítséget azoknak az összefüggéseknek a megértéséhez, hogy hogyan kell az üzleti szervezetekben pénzügyi forrásokat gyűjteni és felhasználni. A pénz folyamatosan áramlik az üzleti szervezetekben működésük során. Jöhet pénz a tulajdonosoktól, a hitelezőktől, az államtól, vevőktől, folyhat tovább új beruházásokba, fejlesztésekbe, a termelés költségeinek fedezetére stb. A vállalkozások állandó figyelmet fordítanak arra, hogy a megfelelő összeg megfelelő időben és helyen rendelkezésre álljon.

A pénzügyi döntések a gazdasági döntések egy speciális területét alkotják. A pénzügyi vezető elemzést készít a cég pénzügyi-vagyoni helyzetéről és a továbblépéshez pénzügyi terveket készít, értékeli a befektetési lehetőségeket, elemzi a kockázatokat. Döntést hoz, hogy milyen területre fektessék be a pénzt, hogyan használják fel a pénzforrásokat, s ha nincs elegendő, hogyan tegyenek szert pénzalapokra, valamint arról is, milyen jövedelmeket juttassanak a pénzalapok nyújtóinak, a hitelezőknek és a tulajdonosoknak.

A vállalati pénzügy az alkalmazott gazdaságtan körébe tartozik. Míg a közgazdaságtan általános alapelveket nyújt a szűkösen rendelkezésre álló források optimális allokálására vonatkozóan, a pénzügyi döntések során a vállalati erőforrások hatékony felhasználásának kérdéseire keresnek választ a döntéshozók. A vállalati pénzügy az erőforrások allokálására vonatkozó általános közgazdasági ismereteken túl támaszkodik a számviteli információs rendszerre, amelynek a részét képező számszaki kimutatások tartalmazzák azokat az adatokat, melyek inputként szolgálnak az egyes döntések meghozatalához, valamint bázisként a meghozott döntések eredményességének megállapításához. A vállalati

pénzügyi döntések meghozatala során ismerni kell azt a pénzügyi környezetet, amely alakítja a hatékony tőkeallokációra vonatkozó döntések feltételeit, így a pénzügyi piacokon megjelenő megtakarítók és beruházók döntéseit formáló erőket, hiszen a vizsgált vállalat a projektjeinek a finanszírozásához – a többi beruházóhoz hasonlóan –, ezen a piacon szerez finanszírozási forrásokat. A vállalati pénzügy mint funkcionális tudományterület számtalan más ismeretre, így matematikai, statisztikai, informatikai ismeretekre is támaszkodik.

A vállalati pénzügyi döntéseket vezérlő legfontosabb cél, amelyet a döntéshozó zsinórmértékként használ, hogy a döntés eredményeként bekövetkező változás milyen mértékben gyarapítja a vállalati, és közvetve a tulajdonosi tőke értékét. A pénzügyi vezető méri a vállalati teljesítményt, elemzi, milyen pénzügyi következményei lesznek, ha a cég a jelenlegi működést tartja fenn, vagy ha változtat rajta. Ajánlásokat készít a reáleszközök jobb kihasználására, elemzi a pénzügyi források, a tulajdonosok, hitelezők pénztőkénének felhasználását, folyamatosan követi, hogy milyen forrásösszetétel, a pénzügyi források milyen kombinációja támogatja legjobban a reáleszközök allokációját, és mire számíthatnak a vállalat finanszírozásában érdekelték a befektetett tőke megtérülésének vonatkozásában.

Ha a vállalat alapvető általános célját akarjuk megfogalmazni, a legkézenfekvőbb válasz a „sok pénzt keresni”, „minél nagyobb profitra szert tenni”. Fontos szempont mindkettő, de a pénzügyi döntések akkor szolgálják legjobban a vállalat működését, ha értéket tudnak létrehozni a vállalat tulajdonosai számára. A vállalatok számára mind rövid, mind hosszú távon a legáltalánosabb célként a vállalati érték növelését tekintjük. A vállalati érték növekedéséből vezethető le a tulajdonosi érték növekedése. Mit tekintünk pénzügyes szempontból vállalati értéknek? Ez már a kérdések tartalmi oldala, amelyre hamarosan választ adunk.

Miközben a tulajdonosi tőke gyarapításának eszközeit, módszereit kutatjuk, számtalan rész kérdés merül fel:

- Milyen termelési, piaci, marketing stb. stratégiával rendelkezik a vállalat, milyen pénzügyi vonatkozásai vannak a stratégiai terveknek?
- Át kell tekinteni, kik adták a vállalat működéséhez a pénzt, és mit várnak el?
- Hogyan növelhető az eszközök értéke, hogyan lehet a tulajdonosok számára több pénzt juttatni a reálfelbefektetések jövedelmezőségének növelése révén?
- Ki kell választani, mely eszközök nyújtják a legjobb eredményt, hol lehet fejleszteni, új beruházást indítani, milyen kockázatokkal kell számolni.
- Az új beruházásokhoz milyen forrásból célszerű tőkét biztosítani, milyen terhet ró ez a vállalatra a jövőben?

A pénzügyi döntések a vállalat értékének növelését tartják szem előtt. Ez szolgálja legjobban a vállalathoz kötődők, a vállalat eredményes működésében érdekelték várakozásait is. A vállalati pénzügyekben a tulajdonost elsőnek tart-

jük az egyenlők között, mivel az ő befektetése révén érhető el alapvetően az érintettek jóléte. Ezért a vállalati értéket leggyakrabban a tulajdonosi-részvényesi értékhez kötjük. A tulajdonos érdeke, hogy a vállalatba befektetett tőkéjének értéke (vagyon tömeg, illetve ennek pénzügyi megfelelője, a részvényesi érték) hosszú távon növekedjen.

A vállalati pénzügyek című könyv három nagy szerkezeti részre tagolódik. Az egyes részek bevezetéseként a tájékozódást segítő „térképet” helyeztünk el, ahol kiemeltük, hogy az adott részben milyen kérdéseket vizsgálunk.

1. rész. A vállalatok pénzügyi környezete.

Elsősorban a vállalati döntések megalapozását szolgáló ismeretekkel foglalkozik. Ezek közül is kiemelt szerepe van a pénz időérték- és a hozamkockázattal kapcsolatos számításoknak, a pénzügyi piaci alapismereteknek.

2. rész. A vállalatok befektetési döntései.

A vállalatok beruházási döntéseinek pénzügyi-gazdasági megalapozásával foglalkozik, ennek részeként a beruházások kockázatelemzésének módszereit tartalmazza.

3. rész. A vállalatok finanszírozási döntései.

A vállalatok hosszú távú forrásbevonásának tervezésével foglalkozik. Kiemelt szerepe van a finanszírozás költségeinek, valamint a tőkeszerkezet és a vállalatérték összefüggéseinek.

A vállalati pénzügyek elsősorban a felsőfokú oktatás (BSC/BA szint) számára foglalja össze a vállalati pénzügyek alapjait, gyakorlatorientált megközelítésben. Az elméleti ismeretek gyakorlati vonatkozásait szemléltető példákkal, gyakorlati esetek bemutatásával érzékeltetjük, amelyet kiemelt szürke keretes rész tartalmaz. A gyakorlati alkalmazhatóságot számszerű modellpéldák bemutatása, megoldása segíti elő.

A vállalati pénzügyek című könyv a felsőfokú oktatás mellett vállalati szakemberek számára is jól hasznosítható ismereteket nyújt, elsősorban azok számára, akik a pénzügyi kérdésekről akarnak szakszerű ismereteket szerezni.